

رویه‌های پیشگیری از جرم

مؤلف

دکتر اکبر سلیمی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۶

معاونت تربیت و آموزش

رویه‌های پیشگیری از جرم

مؤلف: اکبر سلیمی

ویراستار علمی: عبدالرحمن میرزاخانی

ناظر علیہ : دکتہ علیرضا جزینی

ناشد دانشگاه علوم انتظامی امین

آماد سازی کتاب: فرهنگ شناسی

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۰۰

قیمت: ۱۳۰,۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحیفی: انصارات راه فردا

نشانی انتشارات: تهران، ابتدای برگر شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه

علوم انتظامی امین، تلفن: ۳۱۲۶۱، ۲۹۳ ۱۹۳

سرشناسه : سلیمی، اکبر،
عنوان و نام پدیدآور : رویه‌های پیشگیری از جرم / لایف آکیر
مشخصات نشر : تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : شابک: ۵-۲۲۹-۳-۰۰۰-۹۷۸-۱۶۹ ص.
وضعیت فهرست نویسی : فیفا
موضوع : جرم و جنایت - پیشگیری / Crime prevention
موضوع : جرم و جنایت - جنبه‌های جامعه‌شناختی / Crime sociological aspects
موضوع : جرم و جنایت / Crime
شناسه افزوده : Amin Police University / دانشگاه علوم انتظامی امین
رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ راس/ HV۷۴۳۱
رده بندی دیویی : ۳۶۴/۴
شماره کتابشناسی ملی : ۴۸۵۷۰۴۲

مقدمه	۱۳
-------------	----

بخش اول: تعاریف و کلیات

فصل اول: مفاهیم	۱۹
-----------------------	----

هدف‌های رفتاری	۱۹
----------------------	----

مفاهیم و تعاریف	۱۹
-----------------------	----

الف) جرم	۱۹
----------------	----

انواع جرم	۲۰
-----------------	----

۱. جرم از نظر مرقعیت اجتماعی مرتکبان	۲۰
--	----

۳. جرم از نظر تعداد وقوع	۲۱
--------------------------------	----

۴. جرم از نظر زمان وقوع	۲۱
-------------------------------	----

۵. جرم از نظر ناامنی	۲۱
----------------------------	----

۶. جرم از نظر محتوا و مضمون	۲۱
-----------------------------------	----

۷. جرایم از نظر قصد	۲۲
---------------------------	----

۸. جرم از منظر نتیجه وقوع آن	۲۲
------------------------------------	----

۹. جرم از نظر سطح	۲۳
-------------------------	----

۱۰. جرم از دیدگاه کاری فاعل آن	۲۳
--------------------------------------	----

۱۱. جرم از منظر شدت و ضعف	۲۳
---------------------------------	----

۱۲. جرم از نظر شکل فرایندی آن	۲۳
-------------------------------------	----

۱۳. جرایم از نظر قصد مجرمانه	۲۴
------------------------------------	----

۱۴. جرایم از نظر سودجویی فاعل	۲۴
-------------------------------------	----

۱۵. جرایم همراه با سود شخصی	۲۴
-----------------------------------	----

۱۶. جرایم بدون سود (شبه قضایی)	۲۴
--------------------------------------	----

۱۷. جرم از نظر تشکیلات	۲۵
------------------------------	----

۱۸. جرم از دیدگاه موضوع تحت پوشش	۲۵
--	----

۱۹. جرایم از نظر مکان وقوع.....	۲۵
۲۰. جرایم از منظر بزه‌دیده آن.....	۲۵
۲۱. انواع جرایم از نظر نوع انرژی.....	۲۵
۲۲. انواع جرایم از منظر رؤیت‌پذیری.....	۲۶
۲۳. انواع جرایم از منظر قربانی.....	۲۶
الف) بزم.....	۲۶
ب) بزهکاری ^۲	۲۶
ج) خلاف.....	۲۷
د) اعراف.....	۲۷
ه) مجرم.....	۲۸
و) پیوندی جرم.....	۲۹
انواع سنگین از جرم.....	۳۰
ز) رویه.....	۳۶
ح) روال.....	۳۶
ط) روش.....	۳۶
رویه‌های پیشگیری از جرم.....	۳۶
پرسش‌ها.....	۳۷
فصل دوم: نظریه‌های پیشگیری از جرم.....	۳۹
هدف‌های رفتاری.....	۳۹
مقدمه.....	۳۹
تقسیم‌بندی نظریه‌های پیشگیری از جرم.....	۴۰
نظریه‌های گزینش عقلایی.....	۴۰
۱. نظریه فعالیت روزمره (کوهن و فلسون).....	۴۰
۲. الگوی گزینش عقلانی (کرنیش و کلارک).....	۴۱
۳.....	۴۲
نظریه وسوسه‌های جرم.....	۴۲
۴. نظریه خصلت‌ها.....	۴۲
۵. مکتب وارث.....	۴۲
نقش ساختار بدن در بزهکاری.....	۴۳

۴۳	ژن ها و بزهکاری
۴۳	الگوی نظریه عمومی جرم
۴۳	۶. نظریه برجسب زنی
۴۴	۷. نظریه تضاد اجتماعی
۴۴	۸. نظریه های روان شناسی
۴۴	الف) نظریه کنترل اجتماعی (تراویس هیرشی)
۴۵	دل بستگی
۴۵	تعهد
۴۵	مشارکت
۴۵	باور
۴۶	ب) نظریه روان پویشی
۴۶	۹. نظریه های جامعه شناختی
۴۶	الف) نظریه آنتونی رابرت مرتون
۴۷	هم نوایی
۴۷	نوآوری
۴۷	مراسم گرایی
۴۷	انزو اطلبی
۴۷	سرکشی و طغیان
۴۷	ب) نظریه های ساختاری و پیشگیری از بزهکاری
۴۸	ج) نظریه آنومی یا بی هنجاری دورکیم
۴۹	الگوی نظام کنش (پارسونز)
۴۹	۱. نظریه یادگیری
۴۹	۲. نظریه کنترل اجتماعی
۴۹	۳. نظریه کنترل اجتماعی هیرشی
۵۰	۴. نظریه های فرایند اجتماعی و پیشگیری از بزهکاری
۵۰	نتیجه گیری
۵۱	پرسش ها

بخش دوم: رویه‌های پیشگیری از جرم

فصل اول: سیر تحول رویه‌ها در جوامع مختلف	۵۵
هدف‌های رفتاری	۵۵
دوره‌های جرم‌شناسی	۵۵
۱. دوره غیرعلمی	۵۵
انتقام خصوصی	۵۵
دادگستری خصوصی	۵۶
دادگستری عمومی	۵۶
۲. دوره نیمه علمی	۵۶
الف. صورت پیشنهادی بکاربرد	۵۸
ب. مکتب نئوکلاسیک	۵۹
۳. دوره علمی	۶۰
مکتب تحقیقی	۶۰
۴. دوره پست‌مدرن	۶۲
ویژگی‌ها و خصوصیات پست‌مدرنیسم	۶۵
مکتب دفاع اجتماعی	۶۶
مکتب دفاع اجتماعی نوین	۶۶
نتیجه‌گیری	۶۷
پرسش‌ها	۶۹
فصل دوم: اصول و قواعد رویه‌های پیشگیری از جرم	۷۱
هدف‌های رفتاری	۷۱
اصول حاکم بر رویه‌های پیشگیری از جرم	۷۱
شرایط اثرگذار بر رویه‌های پیشگیری از جرم	۸۰
الف) شرایط سطحی	۸۰
ب) شرایط محتوایی	۸۲
ویژگی‌های رویه‌های پیشگیرانه	۸۴
پرسش‌ها	۸۶

۸۷	فصل سوم: رویه‌ها بر حسب نوع پیشگیری از جرم
۸۷	هدف‌های رفتاری
۸۷	پیشگیری از جرم
۸۹	انواع جرایم
۹۰	انواع پیشگیری از جرم
۹۲	۱. پیشگیری کیفری
۹۳	انواع پیشگیری کیفری
۹۵	رویه‌های پیشگیری کیفری
۹۵	رویه‌های پیشگیری انتظامی
۱۰۰	رویه‌های پیشگیری قضایی
۱۰۶	۲. پیشگیری، وضعی با موقعیت مدار
۱۰۹	مؤلفه‌های پیشگیری وضعی
۱۱۱	رویه‌های پیشگیری وضعی
۱۱۵	۳. پیشگیری اجتماعی
۱۱۹	رویه‌های پیشگیری رشد
۱۲۵	رویه‌های پیشگیری جامعه‌مد
۱۲۶	بررسی مقایسه‌ای انواع پیشگیری
۱۲۶	پیشگیری کیفری
۱۲۶	الف) مزایا
۱۲۶	ب) معایب
۱۲۶	پیشگیری اجتماعی
۱۲۶	الف) مزایا
۱۲۶	ب) معایب
۱۲۷	پیشگیری وضعی
۱۲۷	الف) مزایا
۱۲۷	ب) معایب
۱۲۸	پرسش‌ها
۱۲۹	فصل چهارم: رویه‌های پیشگیری بر حسب عوامل مجرمیت
۱۲۹	هدف‌های رفتاری

مقدمه.....	۱۲۹
رویه‌های سطح فردی.....	۱۳۴
رویه‌های سطح خانوادگی.....	۱۳۶
رویه‌های سطح محلی.....	۱۳۹
رویه‌های سطح ملی.....	۱۴۰
رویه‌های سطح بین‌المللی.....	۱۴۱
پرسش‌ها.....	۱۴۳
فصل پنجم: رویه‌های پیشگیری بر حسب مجرم.....	۱۴۵
هدف‌های رفتاری.....	۱۴۵
مقدمه.....	۱۴۵
انواع مجرمان.....	۱۴۶
الف) مجرمین حرفه‌ای.....	۱۴۶
ویژگی‌های سیرمان حرفه‌ای.....	۱۴۷
تخصص.....	۱۴۷
خرج خارج از عرف.....	۱۴۷
انتقام‌جویی.....	۱۴۸
تهدید کردن.....	۱۴۸
حیله‌گری.....	۱۴۸
اعتراف حساب‌شده.....	۱۴۸
میل به خودنمایی.....	۱۴۸
رازداری.....	۱۴۹
غریزه تقلید.....	۱۴۹
نیاز به جمع.....	۱۴۹
بی‌ثباتی در سکونت.....	۱۴۹
فرار از کار.....	۱۴۹
القاب و اسامی غیرواقعی.....	۱۴۹
پشیمان نبودن از جرم.....	۱۵۰
رویه‌های پیشگیرانه مجرمان حرفه‌ای.....	۱۵۰
ب) مجرمان به‌عادت.....	۱۵۱

- ۱۵۲ رویه‌های پیشگیری از مجرمان به‌عادت
- ۱۵۳ ج) مجرمان اتفاقی
- ۱۵۴ رویه‌های پیشگیری از جرم‌های اتفاقی
- ۱۵۴ د) مجرمان نوجوان
- ۱۵۵ عوامل ارتکاب بزهکاری نوجوانان
- ۱۵۶ ویژگی‌های مجرمان نوجوان
- ۱۵۷ رویه‌های پیشگیری از بزهکاری نوجوانان
- ۱۶۵ پرسش‌ها
- ۱۶۷ فهرست منابع

مقدمه

سابقه ادبیات و گفتمان پیشگیری از جرم در حوزه پلیسی و در کشورهای توسعه یافته به سال ۱۸۱۰ و به ادوارد رابرت پیل در کشور انگلستان برمی گردد، اما در کشورهایی مانند ایران هرچند بسیاری از مأموریت ها و اقدامات پلیسی ماهیت پیشگیرانه داشته و دارد، در ادبیات گفتاری و نوشتاری آن پیشگیری از جرم موضوعی جدید است که سابقه آن در دو دهه اخیر خلاصه می شود. البته بر روی این موضوع این موضوع را به جد در دستور کار قرار داده و طرح ها و بودجه های مناسبی را برای پیشبرد اهداف خود براساس آن تنظیم و اجرایی کرده است. از جمله مهم ترین این طرح ها می توان به تشکیل پلیس پیشگیری و معاونت اجتماعی - که در واقع پلیس پیشگیری اجتماعی است - همچنین برگزاری همایش ملی با موضوع پیشگیری از جرم و راه اندازی رشته پیشگیری از جرم در دانشگاه علامت نظامی امین در مقاطع مختلف کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا اشاره کرد که در سطح ملی و منطقه ای است؛ بنابراین، در این راستا تهیه و تدوین مبانی نظری لازم برای رشته مذکور از ضروریات است. این اثر یکی از کتاب های آموزشی مورد نیاز برای این امر، در مقطع کارشناسی ارشد پیش بینی و در دو بخش کلی تنظیم شده است. بخش اول مفاهیم و نظریات علمی پیشگیری از جرم بررسی می شود و بخش دوم آن به صورت اختصاصی به بحث رویه های پیشگیری از جرم در گذشته، حال و تا حدی در آینده اشاره دارد.

در تدوین این کتاب از آثار اندیشمندان زیادی استفاده شده است که فهرست همه آنها در بخش منابع آمده است، اما از آنجا که این اثر با این موضوع برای نخستین بار به سفارش معاونت تربیت و آموزش دانشگاه تدوین شده است، بدون شک خالی از ایراد نیست؛ بنابراین، از تمامی صاحب نظران ارجمند تقاضا می شود پیشنهادات سازنده خود را به مؤلف منتقل کنند تا

ان شاء الله در چاپ و ویراست‌های بعدی اعمال شود. اکنون از همهٔ دوستانی که تا این مرحله این جانب را در تألیف این کتاب همراهی کردند و پیشاپیش از عزیزانی که در آینده به هر نحو برای غنای بیشتر آن همکاری خواهند کرد کمال تشکر و قدردانی را دارم.

اکبر سلیمی

تابستان ۱۳۹۶

www.ketab.ir